

SCI-CONF.COM.UA

THE WORLD OF SCIENCE AND INNOVATION

**ABSTRACTS OF VI INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE
JANUARY 14-16, 2021**

**LONDON
2021**

80. *Зойиров Камолитдин Абдухакимович, Худойбердиев Пардабой Усканович, Умиров Абдиназар Атабаевич, Боймирзаева Ойкарам Шодиевна* 546
РАЗВИТИЕ ТВОРЧЕСКИХ КАЧЕСТВ МОЛОДЁЖИ В ПРОЦЕССЕ ГРАФИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ.
81. *Ірчишина М. В., Штода Д. К.* 549
ОСОБЛИВОСТІ ВЖИВАННЯ ПОЛІТКОРЕКТНОЇ ЛЕКСИКИ В СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ МЕДІЙНИХ ТЕКСТАХ.
82. *Калашник М. П., Пляка М. О.* 554
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ХАРКІВСЬКОЇ ФОРТЕПІАННОЇ ШКОЛИ ХХ СТОЛІТТЯ.
83. *Карапетян О. М., Шахворост Р. В.* 560
ДО ПИТАННЯ ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ.
84. *Карняк Т. Ф., Мамон М. О.* 564
ВАЖЛИВЕ ЗНАЧЕННЯ ГІПОКАМПА ЯК АНАТОМІЧНОЇ СТРУКТУРИ.
85. *Качанов П. А., Литвяк А. Н., Дуреев В. А.* 569
ДИНАМИКА СИСТЕМЫ АВТОМАТИЧЕСКОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ОБОРОТОВ НЕСУЩЕГО ВИНТА ДВУХДВИГАТЕЛЬНОЙ СИЛОВОЙ УСТАНОВКИ ВЕРТОЛЕТА.
86. *Коваленко І. А., Грігалашвілі Т. Т.* 579
ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.
87. *Ковальов В. Г., Чебанов К. О.* 583
РОЛЬ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В МЕДИЧНІЙ ГАЛУЗІ.
88. *Ковальов В. Г., Хомишин А. В.* 588
ОРГАНІЗАЦІЯ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ НА ЗАСАДАХ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.
89. *Ковальов В. Г., Світличний Е. О.* 594
СТИМУЛЮВАННЯ ПРАЦІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ.
90. *Ковальов В. Г., Плахотенко Д. С.* 599
СВІТОВИЙ ДОСВІД ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ МИТНОЇ СЛУЖБИ.
91. *Ковальов В. Г., Завалко Ю. М.* 604
РОЛЬ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ В МЕДИЧНІЙ ГАЛУЗІ.
92. *Козирєв Є. В., Шпіньов В. Д.* 613
ГЕОЛОГІЧНІ ПАМ'ЯТКИ ПРИРОДИ НА ТЕРИТОРІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «ДВОРІЧАНСЬКИЙ».

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ
ХАРКІВСЬКОЇ ФОРТЕПІАННОЇ ШКОЛИ ХХ СТОЛІТТЯ**

Калашник Марія Павлівна

доктор мистецтвознавства, професор

завідувач кафедри

музично-інструментальної підготовки вчителя

Харківський національний

педагогічний університет

імені Г.С. Сковороди

м. Харків, Україна

Пляка Марина Олексіївна

магістрант

Харківський національний

педагогічний університет

імені Г.С. Сковороди

м. Харків, Україна

Анотація: у статті розглядається розвиток творчості педагогічної майстерності Харківської фортепіанної школи ХХ ст. Аналізуючи дане питання виділяють три умовних періоди розвитку. Кожен період має свої характерні особливості та риси. Провідними закладами розвитку мистецтва в цей період був Харківський державний інститут мистецтв та Харківське музичне училище.

Ключові слова: Харківський державний інститут мистецтв, Харківське музичне училище, тенденції розвитку, фортепіанна освіта, методична робота, традиції, І.Слатін, композитори Харківщини.

Загальні процеси розвитку музичної культури у Харкові та на Харківщині, як і музичної культури в східному регіоні загалом, відбувалися в

різних напрямках. Проте ці явища стали предметом активної наукової уваги тільки у 40-90-х роках ХХ століття. Діючі на той час традиції та культурно-історичні події, що мали місце в історії України, досягнення попередніх епох були мало відомі та вивчені.

Мета – проаналізувати особливості розвитку професійної фортепіанної освіти в Харкові у 40-90-х роках ХХ століття.

Аналізуючи розвиток професійної фортепіанної освіти в Харкові ХХ століття можна виділити три умовних періоди в цьому процесі. Кожен період має свої особливості.

Перший період (1943-1953) був пов'язаний з відновленням роботи всіх музичних шкіл міста та вміщував в собі середню спеціальну музичну школу – десятирічку, музичне училище і консерваторію, тобто всі три ступеня системи професійної фортепіанної освіти. Це давало змогу виявити талановиту молодь на ранніх стадіях музичного виховання та протягом тривалого часу спостерігати тенденції розвитку кожної особистості. В кінці зазначеного періоду була відновлена наукова і методична робота. На засіданнях циклових комісій училища і шкіл, а також на засіданнях фортепіанного факультету консерваторії регулярно обговорювалися методичні настанови при роботі над вдосконаленням різних музичних творів. Наприкінці 40-х років повністю відновилося концертне життя міста.

Особливістю цього періоду був ентузіазм студентів і педагогів. Свою виконавську майстерність вдосконалювали Н.Гольдінгер, Б.Юхт, М.Єщенко, Н.Єщенко, В.Лозова, Г.Гельфгат, В.Сечкін. Вони зробили вагомий внесок в розвиток піаністичної культури Харкова. Великою перешкодою у розвитку професійної фортепіанної освіти була заідеологізованість навчального процесу. Через адміністративне втручання в розвиток музичного мистецтва були звинувачені у відмові від служіння народу, а також були знеславлені композитори такі, як Д.Шостакович, С.Прокоф'єв, М.Мясковський, В.Шебалін та ін. Робота педагогів-піаністів проходила під гаслом боротьби з феодалізмом. В зв'язку з цим були відкореговано програми концертів, програми державних

іспитів. Через втручання в усі сфери духовного життя цього періоду адміністративна система завдала великої втрати культурі.

Другий період розвитку фортепіанної освіти в Харкові (1953-1991) збігається зі складним, суперечливим періодом історії України. На цей період припадає розквіт усіх галузей культурного життя України. Важливою ознакою цього часу був величезний потяг людей до театру, музики, літератури. У 50-60 рр. надзвичайно виріс інтерес населення до піаністичної культури. 50-70 рр. вважається періодом розквіту професійної фортепіанної освіти. В цей період була створені різні музичні навчальні заклади, була реалізована програма музичного навчання.

У 1950-1970 рр. Харків був культурним центром з різноманітними традиціями. Велику аудиторію збирала Харківська обласна філармонія, в якій місцева інтелігенція розширювала свій музичний кругозір. У місті розширилася мережа музичних навчальних закладів. Основними навчальними закладами Харківщини були: Харківський державний інститут мистецтв, Харківське музичне училище і Харківська середня музична школа-інтернат. Ці заклади внесли значний внесок у розвиток музичної культури Харкова і України. Саме в цих навчальних закладах працювали кращі педагоги, піаністи, виконавці і композитори Харківщини. Значна масовість фортепіанної освіти дещо обумовила спад рівня якісної освіти. Актуальність цієї проблеми зросла після відкриття заочних відділень в музичних навчальних закладах і збільшення кількості студентів з сільської місцевості. Рівень підготовки сільських студентів був значно нижчим ніж міських. В цей період велику увагу приділяли удосконаленню навчального процесу, покращенню методів викладання. Сутність роботи в музичних навчальних закладах була тісно пов'язана між навчальною роботою та педагогічною практикою. У 50-ті роки сформувалися навчальні дисципліни: історія і теорія піанізму і методика фортепіанної гри. Викладали ці дисципліни: Б.Скловський, В.Сирятський, Ю.Вахраньов.

Третій період розвитку фортепіанної освіти Харкова (з1991р.). В цей період відбулося зниження рівня загальної культури суспільства. Розвиток

професійної фортепіанної освіти у 90-ті роки занепав. Фортепіанна освіта була мало доступною, тому це зумовило різке зменшення кількості музичних закладів. В сфері професійної фортепіанної освіти почали відбуватися еміграційні серед музикантів. Саме через це харківська піаністична культура втратила багатьох професіоналів своєї справи. У 1992 році на Харківщині було започатковано Міжнародний конкурс молодих піаністів ім. В.Крайнєва. А у 1995 році з'явився конкурс В.Горовіца. Саме ці події сприятливо позначилися на розвитку конкурсного руху в Харкові. Провідним закладом розвитку мистецтва був Харківський державний інститут мистецтв. Нині Харківський національний університет мистецтв імені І.П.Котляревського є одним з провідних та найстаріших вузів України, творчим та науково-методичним центром музичної освіти Слобожанщини. Засновником і першим директором Харківської Консерваторії був Ілля Слатін (1845 – 1931) – видатний громадський діяч, диригент, піаніст, вчений. У Харкові в різні роки він очолював Харківське відділення Імператорського Російського Музичного Товариства, музичні класи при ньому, симфонічний оркестр, Музичне училище та Консерваторію. Найкращі освітні традиції вишу представляли видатні музиканти та фахівці: І.Слатін, В.Топілін, І.Дунаєвський, М.Тіц, Б.Гмиря, Г.Хоткевич, М.Крушельницький та ін. ХНПУ імені І.П.Котляревського грає велику роль у культурному та освітньому житті Харкова та країни в цілому. Яскравим осередком професійного музичного навчання у Харкові було Харківське музичне училище. За рекомендацією А.Рубінштейна у 1871 році музикант та організатор І.Слатін заснував Харківське відділення Імператорського російського музичного товариства та музичні класи при ньому, на базі яких у 1883 році біло відкрито Харківське музичне училище. З моменту відкриття училище стає одним з провідних навчальних закладів України, де формувалися осередки національної музичної освіти і культури. Саме музичне училище на початку ХХ століття стало одним з основних закладів професійної підготовки музикантів та центром концертного життя міста. На запрошення І.Слатіна з концертами виступали відомі музиканти:

О.Зілоті, М.Метнер, О.Скрябін, А.Рубінштейн, М.Рубінштейн, П.Чайковський, С.Танєєв, С.Рахманінов, М.Лисенко. У 1968 році музичному училищу було присвоєно ім'я українського митця Б.М.Лятошинського. Гордістю навчального закладу є його вихованці, серед яких: І.Дунаєвський, В.Бібік, А.Бенш, І.Горовиць, Є.Мірошниченко, П.Калашник, Л.Сагалов, В.Доценко та ін. в різні періоди заклад очолювали директори: Л.І.Фанненштіль, С.С.Богатирьов, А.Я.Альтшуллер (1928), Т.Я.Веске, Н.С.Радченко, Г.К.Остапенко, Г.С.Семененко, В.Т.Резнік, Л.В.Потьомкіна, Ю.Л.Щербінін, Б.О.Міхєєв, М.П.Маломуж, з 1997 року – О.О.Єфременко. У 1922 році в музичному училищі функціонувало 4 факультети: фортепіанний, оркестровий, теоретичний, співу та оперний клас. Нині навчальний заклад називається – Комунальний заклад Харківської обласної ради «Харківський музичний фаховий коледж імені Б.М.Лятошинського».

Висновки. Сучасна система професійної підготовки піаністів Харкова базується на ідеях і традиціях, що були започатковані від радянської системи професійної музичної освіти, і протягом останніх років збагатилися новими ідеями.

Аналіз розвитку професійної фортепіанної освіти в Харкові у другій половині ХХ ст. дозволяє дійти висновку про еволюційний напрямок цього процесу і затвердження в ньому прогресивних тенденцій. В основі концепції фортепіанних кафедр лежить поєднання навчального процесу з концертно-виконавською практикою та науково-дослідною діяльністю.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Історія України Під ред. В.А.Смолія. – К.: Альтернативи, 1997. – 416 с.
2. Гуревич П.С. Музыка и борьба идей в современном мире. М.: Музыка. 1984. – 128 с.
3. Державний архів Харківської області (ДАХО)

4. Гуральник Н.П. Українська фортепіанна школа ХХ століття в контексті розвитку музичної педагогіки: історико-методологічні та теоретико-технологічні аспекти. – Монографія. – Київ: НПУ, 2007.
5. Кузьмін М.І. Українська школа музичної майстерності (Коротка історична довідка)/ М.І.Кузьмін. – Муз. Україна – К., : 1968. – 89 с.
6. Склярів О.Д. Методика викладання курсу фортепіано. Формування і розвиток виконавських навичок студентів : навч. посіб. – Х. : ХДАК, 2002. – 79с.
7. Шульгіна В.Д. Українська музична педагогіка : підруч. / В.Д.Шульгіна. К. ДАКККіМ, 2005 – 271 с.
8. Кононова О.В. Музична культура Харкова кінця XVIII – початку ХХ ст. / О.В. Кононова – Х.: Основа, 2004 – 175 с.
9. Руденко Н. Регіна Самійлівна Горовиць та її уроки / Н.Руденко. – Київ: КДВМУ, 2001. – 256 с.
10. Руденко Н. Регина Самойловна Горовиц – человек, музыкант, педагог / Н.Руденко // Истоки. 2000. - №6. – 162-179 с.